

Szakmai beszámoló a 38. Kitaibel Pál Középiskolai Biológiai és Környezetvédelmi Tanulmányi Versenyről (2014/2015-ös tanév)

A verseny sokéves hagyományainak megfelelően a 2014/2015-ös tanév versenyének döntőjére a „Föld napján”, április 24-26-a között gyűltek össze Mosonmagyaróváron a Nyugat-Magyarországi Egyetem Mezőgazdaság és Élelmiszertudományi Karán az ifjú biológia és a környezetünk állapota iránt érdeklődő és azért tenni akaró tanulók. A jelentkezett 3400 gimnazista és szakközépiskolás (247 iskola) közül a megyei fordulóba 992 versenyző (154 iskola) jutott. A megyei forduló teszt és esszé kérdésének megoldása eredményeként végül 112 középiskolás (62 iskola) versenyez a végső helyezésekért a döntőben. A versenyre az ország középfokú intézményeiből jelentkeztek a tanulók, ők már 2014 őszén kiválasztották természetvédelmi és környezetvédelmi jellegű vizsgálataik témáját, amin egészen a döntő előtti utolsó hetekig dolgoztak. A legtöbb iskolában a 9-10 évfolyamán a természettudományos érdeklődésű tanulók számára szervezett „kis” fakultáció alapját képezi a Kitaibel versenyre való felkészülés (természetesen itt készülnek a diákok, az Irinyi kémia, a Vermes fizika versenyre). A kutatási témáik mellett folyamatosan figyelemmel kísérték az Élet és Tudomány hetilapban és a TermészetBÚVÁR folyóiratban megjelölt cikkeket, valamint megismerkedtek a verseny névadójának Kitaibel Pálnak életrajzával és szinte felbecsülhetetlen értékű tudományos munkásságának eredményeivel.

Az egyetem Biotechnológiai Oktató és Bemutatóközpont épülete adott helyszínt a verseny egyes fordulójának, itt került sor az ünnepélyes megnyitóra, melynek megnyitó konferencia előadását Prof. Dr. Barta Dénes egyetemi tanár tartotta. Itt kerültek kiállításra a poszterek és valamennyi kiselőadás, illetve azok próbái is itt zajlottak, ez jó lehetőséget teremtett arra, hogy a felkészítő tanárok könnyen bejuthassanak a másik kategória előadására.

A döntőbe jutott 112 tanuló négy kategóriában, három fordulóban mérte össze tudását. Először a fajismereti feladat megoldása volt a feladat, itt 38 növény és állatfaj képe

alapján kellett kiválasztaniuk a megfelelő magyar illetve tudományos nevet a képenként felkínált három lehetőség közül. (melléklet). A döntő során a tanulók szinte hihetetlen fajismereti felkészültségükről adtak számot a versenyanyagban szereplő 200-200 növény és állatfaj (www.kitaibelverseny.hu/fajismeret) közül kiválasztott 38 faj felismerése során az

átlag pontszámuk 52 pont volt (26 faj

felismerése), a legjobbak 68 pontja már 34 faj tökéletes felismeréséről tanúskodik.

A tesztfeladatos forduló már hagyományossá vált a döntőben. A feladatlap 35 kérdésére a versenyzőknek 40 perc munkaidő állt rendelkezésére, a legjobbak 75 % feletti eredményt értek el. (melléklet) Nem szabad elfelejtenünk, hogy a tesztlap több száz oldalnyi információ ismeretén alapuló kérdéseket tartalmaz.

A verseny talán legizgalmasabb része a kiselőadások fordulója, itt a tanulóknak a választott

témájukat (önálló kutatási projekt) kell előadniuk. Jelzésértékű egy-egy kiselőadás ismeretanyaga, a posztereken megjelenített információk rendezettsége és a tanulók technikai biztonsága az előadásmódjában illetve annak illusztrálásában. A versenybizottság félelme a számítógéppel együtt járó interaktivitás megjelenésétől szerencsére nem igazolódott, a felkészítő tanárok ráéreztek annak a helyes arányára és módjára, amely ezeknek az eszközöknek a

használatát kell, hogy jellemezze. Az elhangzott kiselőadásokat a szakemberekből összeállított zsűri a témaválasztás, a tartalom, az egyéni munka, teljesség, szerkesztő és kifejezőkészség, valamint a szemléltető eszközök használata alapján értékeli. A kiselőadások témaválasztásában a döntőben az alábbiakat lehetett megfigyelni. A hagyományos biológiai témákat elsősorban a növényélettani (táplálkozástani) megfigyelések jelentik (8 előadás – 7%), a környezetvédelmi témákban elsősorban a víz, a levegő szennyezés mérése, sugár dózismérés, új elemként az állatkereskedelem és a talajvédelem jelent meg (24 előadás – 22%). Az idei tanévben az előadások legnagyobb része a természetvédelem témaköréből került ki (77 előadás – 71%). Itt is megfigyelhető egy jelentős változás, míg a korábbi években egy-egy védett faj, védett terület leíró bemutatása volt a jellemző, addig az idei verseny döntőjében nagy számban szerepeltek populációbiológia, társulástani (szukcesszió vizsgálat), valamint aktív madárvédelmet bemutató előadások. Az előadások színvonalát jól jellemzi, hogy a zsűriklubban ülő folyóiratok szerkesztői több előadás számára felkínálták a megjelenés lehetőségét az Élet és Tudomány hetilapban, és a TermészetBÚVÁR folyóiratban. A zsűri több esetben a maximálisan adható 80 ponttal értékelt a tanulók prezentációit.

A három fordulót követően alakul ki a szóbeli döntőben tovább versenyző 5-5

szakközépiskolás és 8-8 gimnáziumi tanuló mezőnye. A szóbeli döntőben a játékvezető által összeállított kérdésekre válaszolnak a tanulók. A versenyben az egymás után pergő kérdések során alakul ki a verseny végeredménye. A kérdések sokszínűsége még a legfelkészültebb versenyzőket is próbára teszi, így nem gyakran fordul elő, hogy a döntőbe jutáskor

tapasztalt
sorrend
néhány

forduló után teljesen megváltozik. A vetélkedő során a tanulóknak meg kell oldaniuk a kijelölt cikkekből összeállított totót, jellegzetes képek, adatok alapján fel kell ismerniük egy-egy természetvédelmi területet, egy kisorsolt fajról cikket kell írniuk az Élet és Tudomány

hátlapjára, vagy a TermészetBÚVÁR poszterére, állatfajokat azonosítani hangjuk alapján. A kiélezett küzdelmet fokozza a közönség feszült figyelme, a jól sikerült pontrablás öröme. A zsűriben helyet foglaló egyetemi tanárok, a folyóiratok szerkesztői értő figyelemmel hallgatják a tanulók feleleteit, majd értékelik azt.

A verseny az elmúlt években sikeresen vezette be az úgynevezett poszter kategóriát, ez a szabadon választott kategória önálló versenyszámként szerepel. Ennek meghirdetésével a verseny kiíróinak nem titkolt szándéka volt, hogy előkészítse a tanulókat a későbbi (felsőfokú) tanulmányaik során megjelenő konferenciastílusra. Itt a leadott 42 posztert megjelenés, információtartalom, illusztráltság, a kiselőadás tartalmával való kapcsolat alapján értékelte a zsűri, majd díjazta a legjobb tízet.

Ennek eredményeként alakult ki a 2014/2015-ös tanév országos döntőjének végeredménye, így a négy kategóriában az első három helyezést a következő tanulók érték el:

Csatolt dokumentumok:

1. sz. melléklet – fajismeret feladatsor
2. sz. melléklet – tesztfeladat
3. sz. melléklet – programfüzet
4. sz. melléklet – tanulói kiselőadások
5. sz. melléklet – sorrendek kategóriánként(gimnázium9,10, szakközépiskola 9,10,
Poszter)
6. sz. melléklet - Oklevél

A XXXVIII. Kitaibel Pál Középiskolai Biológiai és Környezetvédelmi Tanulmányi Verseny

Gimnázium I. kat.

	Név	Iskola	Város	Felkészítő tanár
1.	Nagy Anna Fruzsina	Tóth Árpád Gimnázium	Debrecen	Gőz József
2.	Csordás Eszter	Chernel István Általános Iskola és Gimnázium és AMI	Agárd	Tóth Géza
3.	Halkó Ádám	SZTE Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium	Szeged	dr. Ságiné Széll Andrea

Gimnázium II. kat.

	Név	Iskola	Város	Felkészítő tanár
1.	Korpás Kristóf	Földes Ferenc Gimnázium	Miskolc	Rémiás Ferenc
2.	Semperger Zsolt	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium	Budapest	Nagy Péter
3.	Polgár Patrik	Keszthelyi Vajda János Gimnázium	Keszthely	Bertáné Kövesdi Gabriella

Szakközépiskola III. kat.

Név	Iskola	Város	Felkészítő tanár
Zomborác Soma	Kiss Ferenc Erdészeti Szakképző Iskola	Szeged	Bognár Judit
Deák Zoltán	Kecskeméti Humán Szakképző Iskola, Szent-Györgyi Albert Egészségügyi és Szociális Szakközépiskola és Szakiskolája	Kecskemét	Osza Gyöngyi
Pásztor Réka	FM ASZK Mátra Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakképző Iskola és Kollégium	Mátrafüred	Fülöpné Patlok Zsuzsanna

Szakközépiskola IV. kat.

Név	Iskola	Város	Felkészítő tanár
Győrig Előd	NYME Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és Kollégium	Sopron	Hoczekné Kovács Magdolna
Szalai Ferenc	FM DASZK Szakképző Iskola - Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskolája és Kollégiuma	Szentlőrinc	Dénes Eszter
Grácín Edit	Kiss Ferenc Erdészeti Szakképző Iskola	Szeged	Bognár Judit

Döntőjének végeredménye
Mosonmagyaróvár
2015. április 24-26.